3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىددەگى ئاگىمە ئىماجلىسىنىڭ رۇھىن ئۈيرەنىيىك، دايەكتىلەندۈرەيلىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇغا قۇلشىنايلىق

اۆتونومىيالى رايون "اۆىل ـ قىستاقتى گۈلەندىرۇ بوينىشا كاسىپتىك تەخنىكالىق شەھەرلىككە باۋلۇق" جوننىدە ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ئىماجلىسىن اشتى

بايۇ قابىلەتىن يگەرىپ، تۈرمىستارى بارغان سايىن جاقسارىدى

انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئەتىلىشى **لي شيڭ** 11 ـ ايدىڭ 28 ـ كۈنى ۋرىمجىدەن حابارلايدى. 11 ـ ايدىڭ 28 ـ كۈنى اۆتونومىيالى رايون "اۆىل ـ قىستاقتى گۈلەندىرۇ بوينىشا كاسىپتىك تەخنىكالىق شەھەرلىككە باۋلۇق" جوننىدە ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ئىماجلىسىن اشتى. اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە تەخنىكەر شۇەيۋاننان كەلگەن 6 وقىتۇشى، وقۇشى وقىتۇ ـ ۋىرەنۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ بارىسىندا باستان كەشكەندەرىن بايانداپ، شىنجياڭنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ جەتىستىكتەرىن اۆىل ـ قىستاقتى گۈلەندىرۇمەن ئونىمدى ۋشتاسترىپ، اۆىل ـ قىستاقتا جۇمىستاندىرۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ بوينىشا تاربيەلەۋدەكى كولەمدى ىلگەرىلەتىپ، اۆىل ـ قىستاقتاغى ەڭبەككۇشتەردىڭ شارۋاشلىق قۇرۇ ارمان ـ تىلەگىن قاۋلاتقانىن بايىمداپ، امەريكاداغى، باتىستاغى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەر ويدان قۇراسىترعان ايتىلمىس "ادامدىق ۇقىقا سۇعاناقتىق جاسادى"، "زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى" دەگەن سياقتى وسەك ـ ايالعا تويتارىس بەردى.

ئىبر مەزگىل ۋاقىتتان بەرى امەريكاداغى، باتىستاغى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەر شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىز ەتۇدە جاساعان وراسان زور قۇلشىنىستارىن ەلەپ ـ ەسكەرمەي، شىنجياڭنىڭ ەڭبەكپەن جۇمىستاندىرۇدى قامتاماسىز ەتۇ قىزمەتىنە بەتالدى كۇيە جاقتى. ئىس جۇزىندە، شىنجياڭ ەڭبەككۇش بازارىنىڭ سۇرانىسىنا ساي، ەڭبەكشىلەردىڭ جۇمىستانۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇدى، جۇمىستانۇدىڭ ورنىنتىلعىن كۇشەيتۇدى كوزدەپ، جوعارى دارەجەلى كاسىپتىك تەخنىكالىق شۇەيۋانى، ورتا دارەجەلى كاسىپتىك مەكتەپ، تەخنيك جۇمىسشىلار مەكتەبى، جۇمىستاندىرۇعا باۋلۇ ورتالەمى سياقتى كاسىپتىك تاربيەلەۋ جانە باۋلۇ قۇرىلمالارىن داماتۇ ارقىلى نەگىزگى ەڭبەك ساپاسى باۋلۇنۇن جانە تاپسىرىس، جۇمىس ورنىن تۇراقتاندىرۇ، باعىتتامالى جۇمىستاندىرۇ تەخنىكالىق شەبەرلىگىنە باۋلۇدى بەلسەنە ورىستەتىپ، ئىبرشاما كەمەلدى كاسىپتىك تاربيە مەن باۋلۇ جۇيەسىن ورناتتى. سونىمەن قاتار شىنجياڭ باستان ـ ياق ەڭبەكشىلەردىڭ ئوز كۇشنە سۇيەنىپ جۇمىستانۇىن، بازاردىڭ رەتتەپ جۇمىستاندىرۇىن، ۇكىمەتتىڭ جۇمىستاندىرۇدى جەبەۋىن جانە شارۋاشلىق قۇرۇغا شابىتتاندىرۇدى ۇشتاسترۇعا تاباندى بولىپ، ئار ۇلت بۇقاراسنىڭ تابىس سەزىمى مەن باقىت سەزىمىن بارىنشا جوعارىلاتتى.

المىرا احمەت اقسۇ ونەركاسىپ تەخنىكەر شۇەيۋاننىڭ وقىتۇشسى، ول تۇرعان مەكتەپتەگى وقۇشىلار مەكتەپتە ۇيرەنۇ ارقىلى مەكتەپ تاۋسقاننان كەيىن ايىنا 5000 يۇان ايىنالاسندا ەڭبەكاقى العان، شىنجياڭنىڭ ئىشى ـ سىرتىنداعى كوپتەگەن كاسىپورىن ولاردىڭ مەكتەبىنە بارىپ قىزمەتكەر قابىلداعان. "وقۇشىلاردىڭ باسىم كوبى وڭتۇستىك شىنجياڭنىڭ اۆىل ـ قىستاعىنان كەلگەن، ولار كاسىپتىك تەخنىكالىق شەبەرلىكتى ۇيرەنۇگە وتە ئىزارۇ"، ـ دەدى المىرا، ـ وقۇشىلار ونەر ۇيرەنگەننەن كەيىن، بايۇ قابىلەتىن يگەرىپ، تۇرمىستارى بارعان سايىن جاقساردى، سوندا بۇل "ادامدىق ۇقىقا سۇعاناقتىق جاساۋ"، "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۇ" سانالا ما؟

2017 ـ جىلى ابدۇسالام ابلەكىم لوپ اۆدانىنان كاۆاپ دۇكەنىن اشادى. كاۆاپ پىسىرۇ تەخنىكاسىن ونان ارى جوعارىلاتۇ ئۇشىن، بىيل 5 ـ ايدا ابدۇسالام اۆدان ۇيىمداستىرعان اسپازدىق كۇرسىنا قاتىناسادى ئارى جۇڭگوشا تاعام پىسىرۇدىڭ باستاۋىش دارەجەلى اسپازدىق كۇالىگىن الادى. وقىتۇشسىنىڭ تانىستىرۇىندا، ول مەملەكەتتىك اۆىل ـ قىستاقتى گۈلەندىرۇ كاسىپتىك تەخنىكالىق شەبەرلىك جاردەمىنا قاتىناسىپ، جۇڭگوشا تاعام پىسىرۇ اسپازى (قوي ەتىن قاقتاۋ) ئۇرى بوينىشا وقۇشىلار گرۇپپاسىنىڭ التىن مەدالىن الادى.

"سىلىققا يە بولعاننان كەيىن سەنىمىم ونان ارى بەكەمدەلە ئۇستى". ابدۇسالام تيجارات كولەمىن كەڭەيتىپ، كاۆاپ دۇكەنىن حوتان، ئۇرىمجى، بەيجىڭدە اشپاقشى ەكەن.

ابدۇرۇسۇل ساتتار سانجى كاسىپتىك تەخنىكالىق شۇەيۋاننىڭ اسپازدىق فاكۇلتەتىنە وقۇ تاۋسقاننان كەيىن، قاشقار تەخنىكەر شۇەيۋاننا جۇمىسقا قابىلدانىپ، اسپازدىق ونەرى فاكۇلتەتىنىڭ وقىتۇشسى بولدى. وقىتۇشلىق ىستەپ جاتقان كەزىندە مەكتەپ ونى ىلگەرىندى ـ كەيىندى قاشقار، گۇاڭجوۋ سياقتى جەرلەرگە امالياتتىق باۋلۇعا جىبەرىپ، اسپازدىق تەخنىكاسىن جاپىاي جوعارىلاتادى. "اينا 5000 يۇاننان استام ەڭبەكاقى الامىن، شۇەيۋان تاعى مەن ئۇشىن '5 قامىستىرداندىرۇ مەن تۇرعىن ئۇي الۋەمەتتىك جيناق قورىن' تاپسىرادى". قىزمەت ىستەگەن بىرنەشە جىلدان بەرى ابدۇرۇسۇل وتباسىنىڭ تام ئۇيى جارىق بەيقۇت ۇيگە اينالىپ، ئۇيى ئار ئتۇرلى ادەمى زەردەلى ئۇي جيھازدارىنا، ەلەكتر جابدىقتارىنا تولىپ، ابدۇرۇسۇل وتباسىنىڭ ماقتانشى بولدى.

"اۆىلداستار وتباسىمنىڭ وزگەرىسىن كورىپ ەرەكشە ئسۇينىپ، ئىبىر ـ ئىبىر ونەر يگەرىپ، جۇمىستانىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۇدى ويلادى". ابدۇرۇسۇل اۆىلداستارىن ايماقتىق، اۆداندىق تەخنىكالىق مەكتەپتەرگە بارىپ تەخنىكالىق شەبەرلىك ۇيرەنۇگە تانىستىردى، ۇيرەنگەننەن كەيىن كەيىبىرەۋى ئوز كۇشنە سۇيەنىپ شارۋاشلىق قۇرىپ قوجايىن بولدى، كەيىبىرەۋى اۆىل ـ قالاشقىتاعى كاسىپورىندارعا كاسىپ تىرەكتىسىنە اينالىپ، وتباسى تۇرمىس شارت ـ جاعدايىندا زور وزگەرىس بولدى. ول بىلاي دەدى: شىندىقتا تالاس جۇرمەيدى، امەريكاداغى، باتىستاغى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەر اق پەن قارانى قالاي شاتاسترسا دا، شىنجياڭداغى ئار ۇلت حالقىنىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالپىنعان نىق قادامىنا كەدەرگىلىك جاساي المايدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۆتونومىيالى رايوندىق حالق قۇرىلتايى تۇراقتى كومىتەتىنىڭ قۇرامىنداعىلاردان جانە اۆتونومىيالى رايوندىق حالق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنەن 10 ادام جەكە ـ جەكە جوعارى مەكتەپتەن وقۇ تاۋسقان وقۇشىلاردىڭ بەلسەندى، بايىپتى جۇمىستانۇىن ىلگەرىلەتۇ، جۇمىستانۇ ارناۋلى قارجىسىن جۇيەلى پايدالانۇ جانە باقىلاۋ تەبىنىن كۇشەيتۇ، داشۋە وقۇشىلارىنىڭ جاڭالىق اشۇ، جۇمىستانۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ سياقتى جاقتاردا اۆتونومىيالى رايوندىق حالق ۇكىمەتى جانە ونىڭ قۇرامىنداعى تاراۋلارىنىڭ جاۋاپتى جولداستارىنان سۇراۋ سۇرادى.

وسى ماسەلەلەرگە قاراتا شۇە بين مەن قاتىستى جاۋاپتى ادامدار ئىبر ـ بىردەن جاۋاپ بەرىپ، ناقتى شەشۇ ادىستەرىن جانە جاقسارتۇ شارالارىن العا قويدى.

شاۋكەت يەمىن جين سوڭىندا سويلەگەندە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جۇمىستاندىرۇ ەڭ ۇلكەن حالق تۇرمىسى ينجەنەرياسى، حالق تىلەگى ينجەنەرياسى، نەگىز قالاۋ ينجەنەرياسى، قوعامنىڭ ورنىقتىلعىنىڭ ماڭىزى قامتاماسىزدىعى، مۇنى، ئسوز جوق، تىعىز يگەرۇ، ناقتى يگەرۇ، ويداعداي يگەرۇ كەرەك. وسى رەتكى ماجلىستە باقىلاپ ـ قۇزاۋ ونىمدىلگەن سۇراستىرىپ، اۆتونومىيالى رايوننىڭ جۇمىستانۇدى جەبەۋ قىزمەتىنىڭ نەگىزگى جاعدايىن دالمە ـ ئدال مەڭگەرىپ، ورىن تەۋىپ وتىرعان ماسەلەنى ئدال تاۋىپ، قاتىستى جاقتاردىڭ اۆتونومىيالى رايوننىڭ ورنىقتى جۇمىستاندىرۇ جوننىدەگى ئتۇرلى ورنالاستىرۇلارى مەن شارالارىن شىنايى ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى تيانناقتاندىرۇىن قۇزادى. سۇراۋ سالعان، جاۋاپ بەرگەن ەكى جاق شىندىقتى ئس جۇزىنەن نزدەپ، ىشكەرىلەي اۆىس ـ كۇيىس جاساۋ بارىسىندا ماسەلەنى شەشۇ جولىن بىرگە تالقىلاپ، ورتاق تانىم ۇيىستىرۇ، دامۇدى بىرگە جەبەۋ ماقساتىنا جەتتى.

شاۋكەت يەمىن بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ۇكىمەت جانە ونىڭ قۇرامىنداعى تاراۋلار وسى رەتكى ارناۋلى تاقىرىپتا سۇراستىرۇ جەتىستىگىنەن ويداعداي پايدالانۇ، ولقىلىقتاردى تەكسەرۇ، ساڭلاۋلاردى بىتەپ، ئالسز تۇستاردى كۇشەيتۇ، تيانناقتاندىرۇدى يگەرۇ، جۇمىستانۇدى جەبەۋدىڭ ساياسي جاۋاپكەرشىلگىن شىنايى ارقالاپ، جوعارى دەڭگەيدە جوبالاۋدى كۇشەيتۇ، ساياساتتىق جەتەكتەۋدى ارتتىرۇ، ورنىقتى جۇمىستاندىرۇدى كۇشەيتۇ، جۇمىستانۇ قىزمەتىن جەبەۋ كەرەك. ئتۇزىمدى كەمەلدەندىرۇ، قىزمەت وتەۋدى كەڭەيتۇ، ساپانى جوعارىلاتۇ، حالق بۇقاراسنىڭ "اس كەسەسىن" ويداعداي قامتاماسىز ەتۇ كەرەك.

شاۋكەت يەمىن مىنالاردى تالاپ ەتتى: اۆتونومىيالى رايوندىق حالق قۇرىلتايى تۇراقتى كومىتەتى نەگزگى زاڭ، زاڭ جۇكتەگەن باقىلاۋ ۇقىعنان ويداعداي پايدالانۇ، دۇرىس باقىلاۋ، ئونىمدى باقىلاۋ، زاڭ بوينىشا باقىلاۋ جۇرگىزۇ كەرەك. وسى رەتكى ارناۋلى تاقىرىپتا سۇراستىرۇدىڭ سوڭعى جۇمىستارىن ويداعداي ىستەپ، ماسەلەنى رەتتەۋ، تۇزەتۇدى كۇشەيتۇ، تەكسەرۇ شىققان ماسەلەلەردى ارقاۋ ەتە وتىرىپ، ئبىر ـ بىردەن، تۇرلەر بوينىشا رەتتەۋ، تۇزەتۇ تالابىن، جاۋاپكەرشىلىكتى جانە شەكتى مەزگىلىن ايقىن بەلگىلەپ، جۇمىستانۇ قىزمەتىنە بارىسىندا ورىن تەپكەن ماسەلەلەردى شىنايى تۇردە ويداعداي شەشپ، حالق بۇقاراسى جاپىاي ئجىتى قاداعالاپ وتىرعان ماسەلەگە ئۇن قاتۇ كەرەك. بايلانىستىرۇدى، سايكەستىرۇدى كۇشەيتىپ، جۇمىستانۇدى جەبەۋ قىزمەتىنىڭ تۇلعالىق بىرىككەن كۇشىن قالىپتاستىرۇ كەرەك. ۋاكىلدەرمەن جانە حالق بۇقاراسىمەن بولعان بايلانىستى كۇشەيتىپ، ۋاكىلدەرى مەن حالق بۇقاراسنىڭ جۇمىستانۇ قىزمەتى جوننىدەگى پىكىرلەرىن، ۇسىنىستارىن كىشى پەيىلدىلىكپەن تىڭداپ، تولىق قابىلداپ، حالقپەن انالعۇرلىم ويداعداي ەتەنە بولۇ، حالقتىڭ جاعدايىن ۇعىسۇ، حالقتىڭ پاراساتىن شوعىرلاندىرۇ، حالق تۇرمىسىن يگىلىككە كەنەلتۇ كەرەك.

اۆتونومىيالى رايوندىق حالق قۇرىلتايى تۇراقتى كومىتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۇشىلەرى دۇڭ شىنگۇاڭ، باداي، سو يۇە، توحتى ياقۇپ، مۇقيات جارمۇقامەت، باس حاتشى ئمۇتالىپ روزى جىينعا قاتىناستى.

اۆتونومىيالى رايوندىق حالق قۇرىلتايى تۇراقتى كومىتەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى سارقىت اقان، اۆتونومىيالى رايوندىق جوعارى حالق سوتى مەكەمەسىنىڭ باستىعى باھارگۇل سامەت، اۆتونومىيالى رايوندىق حالق پروكۇراتۇراسىنىڭ باس پروكۇرورى لي يۇڭجۇن، اۆتونومىيالى رايوندىق باقىلاۋ ـ تەكسەرۇ كومىتەتىنىڭ قاتىستى جاۋاپتى جولداستارى قاتارلىلار جىينعا سىرتتاي قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ساۋداگەر جىڭ يا ـ ۋيدىڭ سوزىنەن قويۇ حنان اكسەنتى ئىعارىلادى، ول قاريدارلارىنا سويلەي ئجۇرىپ، قولىنداعى تەمىر قالاقشامەن كوز تىلەستىرمەي حىفىن قۇرىپ جاتىر، جاپىاق قازانناننان كوتەرىلگەن دىستىق بۇ مىناۋ قىسقى كەشتە جىلۇ تاراتىپ جاتقانداي. جىڭ يا ـ ۋي مەن اكەسى ەكەۋىنىڭ 3 جايماسى بار، بىرەۋىنىڭ قۇرىلعان حىفىن، ەكەۋىنىڭ ۇستىنە چوۋدوۋفۇ ساتادى ەكەن.

"بۇل ارادا وسى ساۋدامەن اينالىسقانىمعا 5 جىل بولدى، بۇكىل وتباسىمزدى وسى 3 جايما ورنى اسراپ تۇر. ساۋدامىز جامان ەمەس، ساۋدا كۇىسەت بولعان كۇندەرى ئبىر كەشتە ئبىر جايمادان 600 ـــ 700 يۇان تابامىز". ول جىتىرمەلەتە سويلەدى، ارەكەتى دە جىلدام ەكەن، تىلشىمەن سويلەسكەن كەزدە دە ول قولىنداعى جۇمىسىن اقساتپادى.

تيانجيە جاياۋلار كوشەسى جىڭ يا ـ ۋي سياقتى كوپتەگەن شاعىن ساۋداگەرلەردىڭ ارماننا دارەمەن بولعان. بۇل كوشە 2017 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى رەسمي اشىلعان، جۇنقتا تۇڭعىش توپتاعى مەملەكەت دارەجەلى كەشكى مادەنيەت جانە سايالحات تۇتىنۇ شوعىرلانعان اۆماق بولىپ تاڭدالدى.

"كوشە اۆماعىنا ورنالاسقان دۇكەن 200دەن اسادى، ساۋداگەر شاقىرۇ مولشەرى 97%كە، تيجارات باستاۋ مولشەرى 100%كە جەتتى. مۇنىڭ ىشىندە مادەنيەت جاسامپازدىعى ئتۇرى كاسىپ كۇيىندەگى دۇكەن مولشەرىمەن 130 بولىپ، 50.78%تىك سالىستىرمانى يەلەيدى"، ـ دەدى جاياۋلار كوشەسىنىڭ جۇمىسىن جۇرگىزگەن جاۋاپتى بولعان شينجياڭ ۋانچۋاڭ ەلەكترۇندى ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگى تيانجيە ساۋدا ىستەرىن باسقارۇ ورتالىعىنىڭ ورىنباسار باس ديرەكتورى ياڭ شۇيىڭ.

جاياۋلار كوشەسىندە ايشاڭني ماركاسىندا ىعى فانۋۇ قىش بۇيىمدار دۇكەنى بار، دۇكەندە ئتۇرلى تۇستەگى قىش بۇيىمدارى، شاينەك ـ شىنى، اشەكەي بۇيىمدارىنىڭ ئتۇر ـ ئتۇرى بار بولىپ، ەرەكشە كوز تارتادى. دۇكەن قوجايىنى يۇي پيڭ وسىندا ئبىرىنشى توپتا ورنالاسقان ساۋداگەر، "جاياۋلار كوشەسىنىڭ اينالاسىندا 40 نەشە شاعىن اۆماق بار، ادامدار ئبىرشاما ىستەپ ورنالاسقان، ساۋدامىز كۇىسەت بولعان كەزدە كۇندىك كىرىسىمىز 10 مىڭ يۇاننان اسادى"، ـ دەيدى يۇي پيڭ.

الۋان ـ الۋان دۇكەندەر الۋان ئتۇرلى كاسىپ كۇيىن الا كەلگەن. "اس ـ سۇ، ساۋدا سارايلارى، ەرەن بازارلار، كينوحانا، KTV، اياق ۋقالاۋ، قوناقجاي... دەيسىز بە، ئبىزدىڭ جاياۋلار كوشەمىز 'اس ـ سۇ، جاتىن ورىن، ئجۇرىس ـ تۇرىس، سايالحات، زات ساتىپ الۇ، كوڭىل اشۇ' سياقتى تىزبەكتى قىزمەت وتەۋدەمەن قامداي الادى دەپ ايتۇىمىزعا ابدەن بولادى"، ـ دەيدى ياڭ شۇيىڭ.

الۋان ئتۇرلى كاسىپ كۇيى سول ماڭداعى تۇرعىندارىدى جانە توڭىرەكتىڭ ئتورت بۇرىشىنان كەلگەن سايالحاتشىلارىدى وزىنە باۋرادى. "جاياۋلار كوشەسى تاۋلىك بوينا تيجارات جۇرگىزەدى، جۇرگىنشىلەردىڭ جىلدىق ورتاشا اعىنى ئبىر ميللىيون 800 مىڭ ادام ـ رەتتەن اسسا، جاز ماۋسىمىنداعى قاۋىرت مەزگىلدە كۇندىك كەشكى جۇرگىنشىلەر اعىنى 5000 ادام ـ رەتتەن اسادى"، ـ دەيدى ياڭ شۇيىڭ.

كوپتەگەن سايالحاتشى جاياۋلار كوشەسىندە قىدىرعاندا سۇرەتكە ئتۇسىپ، بەينە كەسكىن ئتۇسىرىپ، ۋىچاتتاعى دوستار شەڭبەرىنە نەمەسە دوۋىنعا شعارىپ، تيانجيە جاياۋلار كوشەسىنىڭ اتاعىن بارعان سايىن اسپانداتى. ياڭ شۇيىڭ قول تەلەفونىن الىپ شعىپ جاز كۇندەرىندەگى جاياۋلار كوشەسىنىڭ سۇرەتتەرى مەن بەينەكەسكىندەرىن كورسەتتى، ئتلشى جايماشىلاردىڭ، الاڭدا بيلەپ جۇرگەندەردىڭ، قاقتامالاردان ئدام تاتىپ وتىرعاندارىدىڭ سۇرەتتەرىن كوردى... جاياۋلار كوشەسى قۇددى شاتتىقتىڭ تەڭىزى سياقتى كورىنەدى.

جاياۋلار كوشەسىنىڭ ورتالىعى ريم ۇلگەسىندەگى الاڭ، ريمدەگى سايىس مايدانى وسى جوبانىڭ جارىق كورۇىنە شابىت اپەرگەن. "بۇل ارا جاياۋلار كوشەسىنىڭ ەڭ دۇماندى ورنى، چىپاۋ كوركىن تاماشالاۋ، ورتا مەكتەپ وقۇشىلارىنىڭ وقۇ تاۋسۇ سالتى، شىحۇ سىراسى سالتاناتى، جاڭا ونەمدەردى جاريالاۋ جىينى سياقتى قىيمىلدار ۇنەمى وتكىزىلەدى"، ـ دەيدى ياڭ شۇيىڭ.

بازار اۆماعىنا ورنالاسقان ۋىەنا شاڭچين قوناقجاينا قونالقاعا كەلەتىندەر مولشەرى ـ اق جاياۋلار كوشەسىنىڭ كوركەيىپ ـ گۇلدەنگەندىگىن اڭعارتىپ تۇرعاندداي. "قوناقجاي 4 جۇلدىز دارەجەسى ولشەمىندە سالىنعان، بىيل الدىڭعى 11 ايداعى قونالقا مولشەرى 70%تەن استى". وسى قوناقجايدىڭ مەڭگەرۇشىسى لىۋ حۇيرۇڭ: "جاز مەزگىلىندە ۇنەمى سىرت جەردەن كەلگەن ساياحاتشىلار بىزدەن ۇقساماعان باعىتتاعى كوپتەگەن بولمەلەردى اشىپ بەرۇىمىزدى تالاپ ەتىپ، تەرەزەدەن قۇمىلدىڭ كورىنىسىن سۇرەتكە تۇسىرەدى"، ـ دەدى.

قاس قارايدى، ئبراق جاياۋلار كوشەسىندەگى ادام ايماعى سايابىرلاعان جوق. قۇمىل قالاسىنىڭ تۇرعىنى لياڭ مىرزا دوسىمەن بىرگە جول جاعاسىندا چوۋدوۋفۇ جەپ تۇر، قولىنداعى شىندان كوتەرىلگەن دىستىق بۇدان كوز ايىنەگى بۇالدىرلانىپ كەتىپتى. "جاياۋلار كوشەسى اس ـ سۇ، كوڭىل اشۇ، زات ساتىپ الۇدى ئبىر تۇلعالاندىرۇدى جۇزەگە اسىرىپ، ئبىزدىڭ قىزمەتتەن تۇسكەننەن كەيىنگى سەيىلدەپ، كوڭىل اشۇىمىزعا تاماشا ورتا ازىرلەدى"، ـ دەدى لياڭ مىرزا تاماعىن جەي تۇرىپ ئسوز تىەگىن اعىتا.

تيانجيەنىڭ اتى ئتىلشىنىڭ ەسىنە ەرىكسىزدەن گومورونىڭ «اسپان قالاسى كوشەسى» جىرىن سالدى. سۇراي كەتىپ ەدى، تيانجيە جاياۋلار كوشەسىنىڭ اتى، راسىندا، وسى ولەڭنەن كەلگەن بولىپ شقتى.

"السىتا جانعان تۇنگى قالا شامى، جۇلدىزداي كوكجيەكتەن ارى اسادى. اسپاندا تۇعان جۇلدىز جىمىڭ قاعىپ، جەردەگى جۇلدىز شاممەن تالاسادى". مىناۋ ئدال تيانجيە جاياۋلار كوشەسى تۇنگى كورىنىسىنىڭ جىر جولدارىنداعى كوركەم كارتيناسى ەمەس پە!

(باسى 1 ـ بەتتە)

اس ـ سۇ رايوننىڭ كەسپ وتسەڭىز، مۇرىنڭىزعا اۆىق ـ اۆىق حوش ئىس كەلەدى، بۇعا پىسىرعان، قايناتىپ پىسىرعان، مايعا قۇىرعان، مايعا قارىعان، قاقتاعان تاعامداردان نە كەرەكتىڭ ئبارى ـ ئبارى تابىلادى.

جاڭگىلاسكى اۆىلى لاڭگار قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابلەت ابلەزدىڭ قاقتالعان بالىق جايماسىنىڭ الدىندا الارماندار ۇزىننان ـ ۇزاق قاتارعا تۇرىپتى. "ۋىچاتتا تولەگەن 30 يۇان ەسەپكە كىردى"، "ۋىچاتتا تولەگەن 25 يۇان ەسەپكە كىردى"... ئجىيى ـ ئجىيى ەستىلگەن اقشا تولەۋ ەسكەرتپەسىن ەستىگەن ابلەت جۇمىسىنا ئتىپتى دە قىزۇ كىرىسەدى.

"بۇگىن 300 كيلوگرام بالىق دايىنداعان ەدىم، قازىر جارتىسى ساتىلىپ ئبىتتى". ابلەت سويلەي ئجۇرىپ قول تەلەفوننداعى ساۋدا ـ ساتتىق ەستەلگىنە قاراپ ەدى، ساعات 12دەن باستاپ ساعات 18دەن 15 مينۇت وتكەنگە دەيىن جينى 3500 يۇاننان استام اقشا قابىلداپتى. "تۇندە جايمانى جيعانعا دەيىن 7000 يۇانعا دەيىن ساتاتىنمدا ماسەلە جوق"، ـ دەگەن ابلەت تاعى دا قاربالاس جۇمىسىنا كىرىسىپ كەتتى.

بىيل 34 جاستاعى ابلەتتىڭ بازاردا قاقتالعان بالىق جايماسىن اشقانىنا 7 جىل بولىپتى. "مەن بۇل ونەردى قايىن اتامنان ۇيرەنگەم، وسى بازاردا مەن عانا قاقتالعان بالىق جايماسىن اشامىن، سوندىقتان توتەنشە قارسى الۋعا بولەنەمىن"، ـ دەدى ول ماقتانىشپەن.

اس ـ سۇ رايوننىڭ قارسىسى كەپتىرلىگەن جەمىس ـ جيدەك رايونى. قاعىلىق اۆدانى قاعىلاشعى باقمالى الەۋمەتتىك اۆماعىنىڭ 63 جاستاعى تۇرعىنى ابدۇرەيىم راحمان جايماسىنىڭ الدىندا قاريدارىمەن اقتارىلا ئڭگىمەلەسىپ تۇر ەكەن. "مەنىڭ بازاردا جايما اشقانىما 43 جىل بولدى. اۆدان قالاشعىندا ئبىر كەپتىرلىگەن جەمىس ـ جيدەك دۇكەنىم بار بولسا دا، ئبراق مەن بايعاداي بازارعا كەلىپ جايما اشقاندى جاقسى كورەمىن، ويتكەنى بۇل ارا دۇماندى". ابدۇرەيىم سويلەي ئجۇرىپ الارماننىڭ زاتتارىن تارازىلادى.

زاتىن ارقالاپ بارلىق جەردى كەزىپ "جورتقاننان" ەسەك ئمىنىپ بازارعا بارعانعا دەيىن، ونان تراكتورمەن جۇك تاسعاننان بۇگىنگىدەي پيكاپپەن بازارعا كەلىپ جايما جايعانعا دەيىنگى نەشە 10 جىلداعى وزگەرىستەر ابدۇرەيىمدى توتەنشە اسەرلەندىردى: "قاتىناس قۇرالدارى وزگەردى، بازاردىڭ ورتاسى دا وزگەرۇدە. قازىرگى بازارلار رەتتى دە تازا، اۆماقتىق ئبولىنۇى ۇيلەسىمدى، ونىڭ ۇستىنە نە كەرەكتىڭ ئبارى تابىلادى، مەنىڭ جايمامنىڭ وزىندە 50 نەشە ئتۇرلى كەپتىرلىگەن جەمىس بار، تەك مەن يزدىڭ وزىنەن 13 ئتۇرى بار. قازىر قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىسى، شىنىندا، بارعان سايىن جاقسارىپ كەلەدى".

اڭگىمەلەسپ تۇرعانىمزدا كوتەرگەن ۇلكەندى ـ كىشىلى بۇىنشاق ـ تۇىنشەگى بار جاڭگىلاسكى اۆىلى گاملىك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى داۋىت اۆىت ابدۇرەيىمنىڭ جايماسىنا كەلدى. "دوسىم، ماعان جارتى كيلوگرام ەەيز، ئبىر كيلوگرام بادام، ئبىر كيلوگرام ورىك قاعىن بەر، ەڭ جاقسىسىنان الايىن"، ـ دەپ داۋىت سويلەي ئجۇرىپ قولىنداعى نارسەلەرىن جەرگە قويدى.

قۇرىم شاپان، ياق كيىم، جەمىس ـ جيدەك، وينىشىق... دەيسىز بە، داۋىنتتىڭ تابىسى از ەمەس ەكەن."'بازاردا قىدىرۇ' ەڭ كوڭىلدى ئس قوي، ادام كوپ، دۇماندى بولادى، ئبىر جاعىنان، نارسە ـ كەرەك ساتىپ الساڭ، ەندى ئبىر جاعىنان، اڭگىمە دۇكەن قۇرىپ جىرعاپ قالاسىڭ"، ـ دەيدى داۋىت.

كيىم ـ كەشەك رايوننىداعى جايماشى قۇمۇز ابلەز ۇستىنە كيىپ العان سۇ جاڭا ۇلگىدەگى پالتونى قاريدارلارعا نقلاسپەن تانىستىرىپ جاتىر. "قازىر قىستاقتاعى ايەلدەر ادەمى جاسانىپ ئجۇرۇدى ۇناتادى، بۇگىن ئبىر توپ جاڭا ۇلگىدەگى پالتولاردى اكەلىپ ەدىم، ساتىلىپ تۇگەيىن دەدى"، ـ دەيدى قۇمۇز.

"ونىڭ جايماسىنداعى كيىمدەر ەرەن ئوتىمدى، مەن دە بىرەۋىن ساتىپ الايىن دەپ ەدىم، لايىقتى ئنومىرى قالماپتى". قاعىلىق اۆدانى شاشقۇم باسقارۇ رايونى شاشقۇم قىستاعىنىڭ تۇرعىنى اتيگۇل ۇلعۇت وكىنىش بىلدىرە: "الگىندە عانا ئبىر كيىمگە زاكاز بەردىم، كەلەر ايتاداعى بازاردا اكەپ بەرەتىن بولدى"، ـ دەدى.

بازاردىڭ ئدال ورتاسىندا تۇرىپ توڭىرەككە كوز جىبەرسەڭىز، قىستاق تۇرعندارىنىڭ ۇلكەندى ـ كىشىلى بۇىنشاق ـ تۇىنشەگى "ولجالارىن" كوتەرىپ جالعىز ئوزى كەتىپ بارا جاتقانىن نەمەسە ۇي ىشىندەگىلەرمەن بارا جاتقاندىعىن كورەسىز، ئبارىنىڭ جۇزدەرىنەن كۇلكى ەسەدى...

"بازار كۇنى كەلسىمەن اۆىلىمىز دىر ـ دۇمانعا بولەنەدى، ئبىز جىل سايىن اۆىل شارۋاشلىق ونىمدەرى ساۋدا بازارىنىڭ نەگزىدىك قۇرىلعالارىن وزگەرتىپ جانە كەمەلدەندىرىپ، قىستاق تۇرعندارىنىڭ نارسە ـ كەرەك ساتىپ الۇ مۇمكىندىگىن جاقسارتامىز"، ـ دەدى جاڭگىلاسكى اۆىلدىق پارتكومنىڭ شۇجيى جۇ جيانجۇن.

تولقىسز ساناققا نەگزدەلگەندە، ساعات 20دان 20 مينۇت وتكەنگە دەيىن جاڭگىلاسكى اۆىلدىق اۆىل شارۋاشلىق ونىمدەرى ساۋدا بازارىندا سول كۇنگى بازارشىلاي كەلگەندەر 12 مىڭ ادام ـ رەتكە جەتكەن.